Uj folyam. 1871. 10. szám. Nyiregyháza, junius 11.

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztői iroda
hova a lap szellemi részét tárgyező küldemények intézendők:
Nagy-Orosi-utcza 998. sz. a.

Kiadó-hivatal:
Nagy-Orosi-utcza 993. sz. a.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel!

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 „
Évnegyedenkint	1 „

Hirdetések dija:
Minden 5 hasábos petit-sor vagy ennek térfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. mind n beigtatásnál. — Bélyegdij minden igtatásért külön 30 ujkr.
Nyilttérben minden háromhasábos garmond-sor 20 ujkr.

A nyiregyházi regále-kérdéshez.

Nyiregyháza város, mint a területén fenálló királyi kisebb haszonvételek s ezek közt az italmérési jog tulajdonosa, részént jövedelmeinek könnyebb kezelése s biztosabb kimutatása, részént legközelebb az italmérési jog megváltása tárgyában, szakérői véleményezés alá boesátott s ennek következtében el is ejtett előbbi törvényjavaslat által indittatva, — nem csak figyelmen kivül hagyta más városok eddigi azon szabadelvü intézkedését, miszerént taxalis szabad italmérési jogot engednek; de sőt a mult hóban tartott képviseleti gyülés az italmérési regále-jogunk hat évi időtartamra utczák szerénti ujbóli haszonbérbeadását elrendelte. Ez intézkedése által, nézetem szerént, oly zavarnak vetette meg alapját, mely ha a miniszteri tanács által legujabban az italmérési jog rendezéséről az országgyülés elé terjesztett törvényjavaslat elfogadtatva törvénynyé szentesittetik; s ha akad a folyó hó 26-ra hirdetett árverés napján egyén, ki árverelni s hat évre szerződve, bizonyt alanért bizonyos összeget fizetni elég vakmerő leend: a városnak és az egyes bérlőknek nem csak a legnagyobb kellemetlenséget, de ugy egyiknek, mint másiknak tetemes kárát idézi elő.

Amennyiben pedig nincs tudomásom arról, hogy a f. hó 26-ra hirdetett árverés előtt képviseleti gyülés tartatnék; de ha összehivatik is, a városnak csak előnyére lehet, ha a képviseleti tagok, illetőleg a regále hasznositása tárgyában kiküldött bizottság, magát előre is tájékozza, s csak a közérdeknek vélek használni, ha az uj törvényjavaslat ránk vonatkozó s még a képviseleti gyülés nem minden tagja által ismert pontjait közölve, ezek alapján az árverés megtartása ellen felszólalok.

A törvényjavaslat ránk vonatkozó lényeges pontjai ugyanis következők:

1. §. Az italmérési jog, mint királyi kisebb haszonvétel megszüntettetik. Az eddigi jogositottak, illetőleg jogutódjaik a megszünt haszonért kárpotoltatnak.

2. §. Kárpótlást nem követelhetnek:

1) azon községek (szab. kir. városok, mezővárosok, faluk), amelyek ezen kizárólagos jogot már eddig gyakorolják, akár szabadalom, akár megváltás, illetőleg vétel által szerezték meg azt;

13. §. Az italmérést jövőre gyakorolhatja:

1) a község;

2) mindenki, aki:

a) az illetékes iparhatóságtól arra engedélyt nyer;

b) és a megállapitott dijaknak a községi pénztárba való fizetését elvállalja.

14. § Az iparhatóság az engedélyt megtagadja:

1) ha a községben már fenálló koresmák szaporitása közrendőri szempontból nem kivánatos;

2) ha a jelentkező orgazdaság vagy tilos kártyajáték avagy erkölcstelenség elősegitése miatt fenyitve volt és a büntetés kiállása óta 5 év le nem folyt.

23. §. Az italmérési ipar gyakorlata és az alólütő felügyelet iránt egyebekben az ipartörvény határozatai irányadók.

24. §. A kizárólagos italmérési jog egyes községenkint azon napon szünik meg, amelyen a kárpótlás véglegesen megállapittatott. Addig az illeto jogositottak joguk gyakorlatában az eddig fenálló törvények szerént oltalmaztatnak.

27. §. Amennyiben valamely község az általa megszerzett italmérési jogot egy harmadiknak határozott időre engedte át vagy bérelte ki, ezen szerződés annyiban érintetlen hagyatik, amennyiben ezen időre a jelen törvény határozatai szerént szedhető dijak, ezen harmadikat illetik.

Az italmérési jog, mely régi fendális törvényeink szerént, mint királyi kisebb haszonvétel, a volt földesurak kizárólagos tulajdonát képezte, s melynek szabályozása már 1848-ban kilátásba helyeztetett, mint a miniszter-tanács által elfogadott s az országgyűléshez benyujtott, már idézett törvényjavaslatból kitünik, rövid idő alatt fog törvényileg rendeztetni.

Mint minden gyökeres reformot tartalmazó törveny életbeléptetésénél, ugy bizonyára ezen italmérési jog rendezésénél is, felmerülend az átmeneti intézkedések szüksége. Az átmenet nehézségein tehát városunknak is előbb utóbb át kell esnie. Meggyőződésem szerént sokkal eszélyesebben eselekszik az, aki belátva a körülményeket, ha alkalma van, már előre akként intézkedik, hogy a bizonyosan bekövetkező változás minden bonyodalom és rázkódás, főleg pedig amennyire lehet, kár nélkül szunjon el. Nyiregyháza városnak nem csak eszélyesebb most intézni el ezen ügyet, s most hozni be a taxális szabad koresmáltatást, midőn meg önállólag és teljesen csak képviselete intézkedhetik, mint akkorra halasztani, midőn a községek rendezése folytán nem fog birni a mai önállósággal, függetlenséggel; de sőt kénytelen is most azonnal intézkedni, mert városunk nem csak nem reméllheti, de mint szabadelvü s tisztán polgárokból álló városnak nem is szabad reméllnie, hogy az italmérési jog ne az iparszabadság elvén, de — mint a meghukott első terv czélozta — a közös regále fentartása s mondhatni csak a regále-tulajdonos változása szerént, oldassék meg; sőt példájával, mint más városok tevék, kötelessége odahatni, hogy az iparszabadság a törvényhozás előtt is tisztelteben tartassék.

A taxalis koresmáltatási rendszert, a városnak okvetlen be kell hozni; mert a tv. jav. 13. §-ának elfogadása esetén, bárkinek szabadságában állván italt méretni, nem képes most az árverésnél kimondani az árverelni kivánóknak azt, hogy egyik vagy másik utczában hány uj italmérés fog megnyittatni s minden egyes mily magas dijt lesz köteles a bérlőnek fizetni. E körülmény annál lényegesebb, mert az egy utczában vagy kerületen felállitható uj italmérés, amennyiben ez nem egyszerü csapos leend, mint eddig volt, de saját italát méri, nem csak az azon kerületen levő regále-bérlőnek szolgál hátrányára, de a többieknek is, és igy kártéritést a szomszéd-utczabeli bérlők habár talán kisebb részben, de épen ugy követelhetnének.

Ezen körülményről pedig a törvényjavaslat sem intézkedhetett, csakis azon egy eset levén feltételezve, hogy egy község összes regáléját csak egy bérlő birja. Igy ismerve a körülményeket, valamire való bérlő nem is találkozik.

Tetemes hátrányára szolgál továbbá közvetlen a bérlőnek, közvetve pedig városunknak azon körülmény, hogy hatévi bérösszegről adatván ki a szerződés, ehez magas bélyegek, tetemes betáblázási költség és százalék fizetendő; holott valószinüleg egy év alatt eltörültetvén a regále-jog, egyrészt erre szükség sincs, másrészt a város az ötévi különbségért annak idején kárpótlással nem tartozik.

Eleje vétetnék még a kellemetlenségnek, mely múlhatlanul felmerülend a város és bérlő, valamint az uj iparos között azon esetre, ha a városi képviselet az uj koresmák díját alacsonyra vagy magasra szabná ki.

Nem lenne megkötve a város 6 évig a szerződéssel, de a díjak fizetését évenkint szabályozhatná s igy jövedelme semmiesetre sem csökkenne.

De hány okot hozhatnék még fel a bérleti monopolium megszüntetése s a város szegénybb polgárainak eddig gyakorlatban volt kizsákmányolása ellen, ha nem volnék meggyőződve, hogy azon város, mely a szabadság édes gyümölcseit csak magának köszönheti s arra — mondhatni — a hazában legelső megérve volt, egyszerü felszólamlásomra is önmaga felismeri, megfontolja az okokat s akor, midőn egyetlen fillér veszteség nélkül, utat nyithat a szabad ipar fejlődésének, nem fogja önmaga hosszu szerződések által megkötni kezeit és kárositani pénztárát.

Én tehát a mondottak alapján, csak a regále hasznositása iránt kiküldött bizottság és annak idején a képviselet összehivását, az italmérési jog árverésének felfüggesztését, a taxalis szabad mérési jog kimondását f hó 26-án pedig csakis a maimok bérbeadását javallom.

Sütő József.

Nyiregyháza, májushó 10.

A kor kivánalmainak szinvonalára emelkedni ohajtó városunk közönségének kiváló ohajtása, miszerént mindazon korszerü, üdvös s városunk felvirágzását előmozditó eszmék, melyek képviselete utján, nemcsak köztudomásra hozattak már, hanem, ismételve megujitott képviseleti határozatok alapján, tényleges életbeléptetésök is biztositatott: valahára végrehajtassanak.

Ilyenekül ismeri a város közönsége, a már több hó óta teljesen bevégzett s a város belsőségeire vonatkozó lejt-mérési munkálatoknak halaszthatlan meghitelesittetését; nemkülönben városunknak csaknem legdiszesebb helterét elfoglaló ronda s már az utasokat, rozzant felélzete miatt is életveszélylyel fenyegető s közegészségi tekintetből is módnélkül káros hatásu állás szétbontatását s anyagainak a létrejött határozat szerént, szükségesebb czélokra leendő felhasználtatását; ugy végül, még sok, számnélkülieken kivül, azon kérelemnek, hogy az országos vásárok, a városnak az e czélra alkalmas helterére hozassanak be, képviseletünk által leendő mielőbbi tárgyaltatását.

Ezeket a többek közül, azért kivánom jelen alkalommal kijelölni, és nyilvánosság elé hozni, hogy azok, akik városunk közügyeit hivatásuk, s kiküldetéseiknél fogva kezelik; s azoknak közvetlen élére állitvák: hallgassanak kissé a nyilvánuló közvélemény szavára is, s amily mérvben városunk közösen ohajtandó emelkedésének s felvirágzásának előmozditásához járulhatnak, — azt közvetve, vagy közvetlenül, megtenni, mulaszthatlan polgári kötelességüknek ismerjék.

Krasznay Gábor.

Szabolcsmegye bizottmányi gyüléséből.

N.-Kálló, junius hó 9.

Főispán ur őméltósága előadván a mai tanácskozás tárgyát, t. i. az e folyóhó 15-ikére behivott bizottmányi gyülés napirendjének részleteit; s örömét fejezvén ki a bizottmányi tagok szép számmali megjelenésében nyilatkozó közszellem és a közügyek iránti érdeklődés fölött, megnyitja az értekezletet: felhiva a főjegyző urat, az 1870. XLII. t. cz azon szakaszainak felolvasására, melyeknek a köztörvényhatóságok rendezéséhez szükséges előmunkálatok elkészitése végett megválasztandó küldöttségnek irányadásul kell szolgálniok.

A küldöttség feladata lesz tervet dolgozni ki:

a) a törvényhatóságnak, figyelve az orsz. vál. kerületekre, szolgabirói szakaszokra osztásáról;

b) a választó-kerületek alakitásáról;

c) a tisztikar, a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet létszámáról, hatáskörérol, a munka felosztásáról, a fizetések mennyiségéről s a napdijakról;

d) (e pont a törvényhatósági joggal felruházott városokat illeti);

e) az árvaszék s az állandó választmány szervezéséről, és az árvaügyeknek átvételéről;

ezeken kivül

f) összeállitja a választókerületek választóinak névjegyzékét;

g) elkésziti a legtöbb adófizetők névsorát;

h) intézkedik a választókerületek megalakulása iránt.

Főjegyző ur felolvasván, s röviden megmagyarázván a kiindulási teendőkről szóló törvényszakaszokat;

Főispán ur az előmunkálati küldöttség tagjai számának meghatározására hivja fel az értekezletet.

Kállay Emánuel nem kiván a részletekbe bocsátkozni; miután a törvény világosan megszabja a teendőket. Ohajtja, hogy a küldöttség minél több tagból álljon.

Molnár Ágoston: Nem szükséges sok tag. A munkálatot a közgyülés ugy is felülvizsgálja. A tisztvi-

selok száma ne legyen fölösleges. A megye nem állithat tápintézetet. A szolgabirák adjanak felvilágositást a dolgok állásáról, hogy a tisztviselők kellő száma könnyebben s biztosabban meghatároztathassék. A küldöttségbe elég 15 tag; mert sok fő, sokat beszél.

Uray Tamás nem osztja az előtte szóló nézetét a küldöttség tagjaira nézve. A küldöttségnek számos tagból kell állania: mert az adatok gyüjtése sok időbe és munkába kerül.

Főispán proponálja a tárgysorozatoni átmenetet, hogy az albizottság tagjainak száma megtudható legyen s olvassa a XLII. t. cz. 91. § ának a) pontját, mely a törvényhatóságnak szolgabirói járásokra osztásáról szól. E munkálathoz 4 tagot javasol. Megállapittatik 5.

Következik a választókerületek alakitása. Főispán ur ebbe is elegendőnek talál 5 tagot.

Kauzsay: A járások alkossák a választókerületeket.

Kállay Em.: Minél több értelmiséget kiván a küldöttségbe választatni. Összesen 100 tagot, minden járásból 25-öt ajánl (helyeslés), akik azután albizottságokra oszolhatnak. Kivánja még, hogy a beválasztandók megbizhatók és dolgozni szeretők legyenek.

Főispán a szolgabirákon kivül, minden járásból 3-mat proponál.

Meghatároztatik 12 tag és a szolgabirák.

A tiszti kar, s a segédszemélyzet számának, a hatáskör és fizetések meghatározásánál albizottság száma, a főjegyzőn, tiszti ügyészen, s az alispánokon kivül, 9 tagban állapittatik meg.

Az árvaszék szervezéséhez 6 tag határoztatik.

A választókerületek választóinak összeállitására kerülvén a sor:

Kauzsay a választókerületek alakitásával megbizott 12 taggal kivánja ezt is összeállittatni.

Uray T. e számot, jelen munkánál kevésnek találja.

Kállay Emánuel: Ide nem kell sok egyén. A munkálat különben is az 1869-iki összeirásból állittatik össze, melynél a községi elüljárók segédkeznek.

Főispán: Ez szobai munka lévén: én 3 tagot elegendőnek találok.

Határoztatik 11.

A legtöbb adófizetők összeirásának teljesitésére Kauzsay a munka kényes és nehézsége miatt több, Kállay E. 3 tagu bizottságot javasol. Megállapittatik 9.

Az alválasztókerületek megalakitásához uj tagok beválasztása szükségtelennek találtatott.

Az előmunkálatok, illetőleg a tervezet elkészitéséhez beválasztandó küldöttség tagjainak száma ezekszerént 52-ben állapittatott meg, mely a tisztviselőkkel 80-ra emelkedik.

Ezután főispán ur őméltósága velős szavakban kifejti, mennyire szükséges, hogy az előmunkálati küldöttség megbizható, szakavatott, értelmes és erélyes egyénekből álljon. E végből egy szükebb körü tanácskozmány alakulását hozza javaslatba. E szükebb tanácskozmány tagjaiul, az országos képviselőkön, az alispánokon, főjegyzőn, főügyészen, Nagy István szolgabirón kivül, még 24 bizottmányi tagot nevez meg, kiket tanácskozás végett azonnal magához hiv be.

Egyéb tárgy e tanácskozásra kitüzve nem levén, az értekezlet befejeztetett. Λ

Kormányintézkedés a faiskolák tárgyában.

A földmivelés, ipar és keresk. magy. kir. miniszter a következő leiratot intézte Szabolcsmegye közönségéhez:

Habár az országos kormányzat részéről, a hazai kertészeti ipar s az ország nagyrészében mindinkább nagyobb mérvben jelentkező fászükséglet szempontjából is, több izben hivattak fel az ország törvényhatóságai a községi faiskolák ügyének tevékeny felkarolására; az e tárgyban nyert jelentések nyomán mégis azon sajnos meggyőződésre kelle jutnom, hogy: az ország számos vidékein ezen ügy a törvényhatóságok részéről nem részesittetik azon behető figyelem és erélyes eljárásban, melyet annak fontossága és hordereje igényel.

Az 1868. évi XXXVIII. §. intézkedései által, melyek szerént az alsó és felsőbb elemi iskolák tantárgyai közé, ugy a gazdasági mint a kertészeti elméleti és gyakorlati szakoktatás is felvétetett, a föld mivelésével foglalkozó nép nagy zömében a gazdasági szakismeretek terjesztésének legtágasabb utja nyittatván meg, indittatva érzem magamat a megyeközönség figyelmét a faiskolák ügyére annyivalisinkább felhivni, mert törvényhozásunk a közgazdászat emelését czélzó eme üdvös szándéka csak azon esetben lesz a kellő siker által koronázva, ha a népiskolákban behozott érdeklett elméleti szakoktatással, kapcsolatban a gyakorlati kiképzés eszközei sem fognak hiányozni.

A fentebb emlitett törvény rendelkezésének keresztülvitele czéljából, e törvény szelleméből kifolyólag, felhivom a megye közönségét, miszerint: a községi faiskolák ügyét egy e czélra külön alakitandó választmány folytonos működése és ellenőrzése mellett, behető intézkedéseinek tárgyává tevén, a hatósága területén levő minden egyes községben, a községi előljárók, iskolai felügyelő és tanács közreműködésével a helyszinén eszközlendő szemle alapján, meggyőződést szerezzen magának az iránt: vajjon:

a) ki lett-e hasitva a községi birtokból az iskolai kertészeti gyakorlat s a községi befésitás czéljainak megfelelő elégséges terület?

b) megfelelő-e a kihasitott talaj a'kitüzött czélnak?

c) bekerittetett-e ezen terület a facsemerék tenyésztésére káros vadak s egyéb jószág behatolása ellen?

d) el van-e látva a faiskola szakképzett felügyelő és kezelővel?

e) van-e gondoskodva arról, hogy ezen kezelő a szükséges napszámosokkal vagy pénzerővel elláttassék?

f) a faiskola kezelője megfelelő díjban vagy kedvezményben részesül-e?

g) teljesiti e kezelő, átvállalt kötelezettségét és mily eredménynyel?

Az előrebocsátottakra nyert felvilágositások nyomán, tudomására jövend az alakitandó választmány *mindazon hiányoknak, melyek a községi faiskolák elmaradottságának okai*, s melyek elmellőzésére a legbehatóbb intézkedések teendők.

Felhivom ennélfogva a megye közönségét, hogy e választmányok utján, szem előtt tartva a községi faiskolák azon czélját, hogy azok utján a földmivelő nép ifjusága oktatást nyerjen, a kertészet s kiválólag a fatenyésztés azon ágaiban, melyeknek üzeme a község helyi, talaji, égalji és piaczi viszonyainál fogva, a nép anyagi jobbléte előmozditására szolgálhat s azokban egyuttal a határbéli kiültetésekre szükséges s a helyi viszonyok szerént legalkalmasbnak ismert fanemüek csemetéi neveltessenek.

A tapasztalt hiányok eltávolitására, s a községi faiskolák ott, hol még nem történt volna, kitüzése kellő karba való helyezése és ellátására, a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket haladéktalanul megtevén, ez iránybani eljárásáról, a közlött táblázat egyuttali betöltése mellett, hozzám mielőbb jelentést tegyen.

Nem mulasztham el ez alkalommal azon meggyőződésemnek kifejezést adni, miszerént a megye közönsége területén működő gazdasági-egylet ezen a közgazdászat ügyét élénken érintő tárgyban, a megye közönsége kivánatára közreműködését hazafiui készséggel fel fogja ajánlani. Kelt stb. Szlávy József mk.

E miniszteri leiratra a megyei bizottmány következő határozatot hozott:

Ezen miszteri leirat értelmében, a bizottmány a kivánt állandó választmányt a következő tagokból alakitja meg: Simon Endre mint elnök, Lukács Ignácz, Bakos Gábor, Mészáros Dániel, Szilcz Ferencz, Horváth Imre, Ilosvay Kristóf, Jármy József, Szemere József, Liptay Eduárd, Miklós Ferencz, Szeremley József, Szentimrey Kálmán, Takács Alajos, dr. Baruch Mór, Nagy János, dr. Bleuer Miklós, Mandel Eduárd, Liptay Károly, Pilissy Lajos, Nagy István, Csapó István, Zoltán János, Kausay Károly, Ujfalusy József, Ónody Bertalan mint jegyző.

Mely választmányhoz a miniszteri leiratot, miheztartás végett, átteszi, azt a Hajdukerület s Szabolcsmegye tanfelügyelőjével egyetértő közreműködésre utasitván; miről nevezett tanfelügyelő ur értesittetni rendeltetik. Egyszersmind a szolgabirák utasittatnak ez ügybeni jelentéseiket a választmánynak beterjeszteni.

CSEVEGÉSEK.

A „szép" számtani meghatározása.

Egy mózesvallásu csinos és kedves leánynyal hozta össze közelebb a véletlen e sorok irója.

A társalgás igen természetesen a kétnemü fiatalságról, s az ezek légkörét képező társas összejövetelekről, és tanczmulatságokról folyt.

A többi közt szóba jött egy fórangu kisasszony is, ki épen menyasszony volt.

— Hogyan néz ki e kisasszony? Szép?

Kérdé e sorok irója.

— Vegyen ki ön 9-ből 3-mat.

Mondá a szép héber hölgy.

— Marad 6.

— Ugy van, marad 6. Viszonyitsa ön a 9-et a 6-hoz s kész a kérdéses kisasszony szépségének meghatározása.

Volt a szép leány rövid, de érthető válasza.

Ajánljuk a szépnek e sajátságos meghatározását æsthetikusaink és regényiróink figyelmébe.

* * *

— Minő az ut arra atyafi?

Kérdé a szabolcsi fuvarost egy Károly felől jövő utas.

— Igen jó uram! Mindenütt szépen ki lehet kerülni az országutat.

Auch gut!

* * *

Scott Walter a hires angol regényiró, abotsfordi jószága körül lovagolván, egy koldusnak aki elésietett, hogy a kert rácsát felnyissa, e szolgálatért egy 6 krajczárost (six pence) akart adni. Minthogy azonban nem volt aprópénze, egy schillinget nyujtott a koldusnak azon megjegyzéssel, hogy ami visszajár belőle, majd adja vissza; mire a koldus angol nyugalommal azt felelte: „Köszönöm szépen jó uram! Az Isten tartsa meg mindaddig, mig visszaszolgáltatom.

UJDONSÁGOK.

☜ **Azoknak, akiket illet.** Annak, hogy a közönség lapunkat szorgalmasan s eleitől végig pontosan elolvassa: csak örülünk. Nem egyszer volt már alkalmunk tapasztalni ezt, az általunk fölemlitett egyik-másik közérdekü dolog elintézésénél, miket sohasem mulasztottunk el dicséröleg kiemelni. Azt azonban, hogy némelyek, a legcsekélyebb és minden komolyabb intentio nélkül, csupán a változatosság kedveért, inkább mulattatásból közbeszurt, ártatlan játszságból is, harag- és boszutókét csinálnak, megvalljuk nemcsak hogy nem helyeseltjuk, desöt épen az illető érzékenykedők iránti figyelemből, egyenesen kárhoztatandónak találjuk. A müvelt lapolvasó, ha találva érzi magát valamely hirlapi czikk megjegyzései által, ha igazak azok, tudo-

TÁRCZA.

Melyik volt jobb?

Eredeti beszély.

(Vége.)

— Tehát térjünk a dologra. — Szólt Ternyeyné, amint Kohányi Berta a czitrommal visszatért és helyet foglalt Irma mellett.

— Igen asszonyom. Önnek iménti szavai egy rég alvó érzelmet költöttek fel keblemben, melynek e földön nem lett volna szabad többé megmozdulnia. Megbocsát tehát nekem, felindulásomért.

— Megbocsátani én?! Nem édes kisasszony! Én vagyok az, aki bocsánatért eseng ön előtt, nem pedig ön.

— Hogyan értsem ezt asszonyom?!

— Tudja meg tehát. — De előbb igyunk.

Itt kezébe vevé a limonádét s a kis üvegecske cseppjeit tartalmazó pohárt.

— Az ön és Ternyey Lajos boldogságáért! Oh! önök megérdemlik, hogy boldogok legyenek.

A másik perczben a végzetszerü pohárt üresen helyezé vissza az asztalra.

— Igy édes kisassony. Nehány percz mulva mindennek vége lesz. A nő, aki ön boldogságát elrablá, nemsokára elhagyja e földet, hogy ön és Ternyey Lajos részére helyet és boldogságot engedjen.

Az égre! minő — — —

— Ne szakaszszon félbe kisasszony. Az idő rövid. Igen kisasszony, illő, hogy a mit elraboltam öntől, azt visszaadjam. Mert tudja meg, hogy Nyirpataky Irma én vagyok.

— Szent Isten! Mit kell hallanom?!

— Ugy van. A gondviselés nem engedte, hogy ön és Lajos önfeláldozása előttem titokban maradjon. Egy véletlen kezemhez juttatta az eszközt, melynek segélyével mindent megtudtam. Megtudtam, hogy ön volt az, aki biztatta, bátoritotta Lajost megmentetésem nagy munkájában. Oh! kisasszony, midőn ön lemondó, kérő sőt kényszeritő leveleit olvastam: egy uj világ tárult föl lelkem előtt, melyben tisztán láttam nyomorult életemet. Nem kárhoztatom Lajost, hogy nem volt hozzám őszinte; mert tudom, hogy ez áldozatot nemcsak értem, részben szegény apámért is hozta. Önben pedig csak becsülni és csudálni tudom e nagyleiket, mely lemondásában oly nagyszerüen nyilatkozott. Az ily nemes tettek, ritka erények nem maradhatnak koszoru nélkül. De ah! — már — közeleg a — percz! — Görcsösen kapott mindkét kezével kebléhez.

— Asszonyom mit tett ön?! A pohárban — —

— Méreg volt kisasszony.

— Méreg? Oh! hogy én ezt észre nem vettem?

— Volt gondom rá. Tudtam, igen jól tudtam, hogy ön mindenáron meggátolt volna e tettemben. — Azért figyelmeztetem önt, hogy ne is kiséreljen meg semmit e tekintetben. A méreg oly erős, hogy azt ellensulyozni már különben is lehetlen többé. Itt nincs egyéb hátra, mint kimulásom után rögtön irni Lajosnak, kinek szivemből — — megbocsátok. Önhöz egy kérésem van kisasszony! Tegye koporsómba szivem fölé ama két arczképet; Lajosét és önét. Talán édesebb lesz a pihenés. Nem-de, megteszi ön ezt?

Oh! asszonyom! miért tevé ezt?

— Hogy önök boldogok legyenek. — Nem ön mondá-e: „Van-e szebb, magasztosabb fájdalom, mint mások boldogságáért szenvedni?" És mit ért volna már nekem különben is az élet, azon tudat mellett, hogy miattam két szép lélek szenved és lett boldogtalanná. De ne féljen ön semmit. Halálom miatt senkit sem fognak — — — —

Tovább nem beszélhetett, a méreg okozta fájdalmak miatt. Nehány percznyi szenvedés után kimult Kohányi Berta karjai közt. Csókokkal, ölelésekkel halmozta el az öt átölelve tartó leányt.

Kohányi Berta felköltő anyját, aki mitsem tudott a mellékszobában történtekről.

Képzelhetni a jajveszékelést, mit az öreg nő tett.

— Mit fog mondani a világ? Oh! Berta! Berta! mikép engedhetéd ezt?

— Nem volt hatalmamban meggátolni anyám! Ő ide teljesen elkészülve jött. Amint szavaiból kivehetém, halálról elöre nyilatkozott. Most nincs egyéb hátra, mint elhelyezni a mellékszobában s Lajosnak távsürgönyözni.

Ugy is lett.

Kohányi Berta rögtön értesité Ternyeyt, aki a délutáni vonattal már meg is érkezett Pestre.

A találkozás iszonyuan leverő volt.

Ternyey nem talált szavakat, midőn az eléje jött halvány, szenvedő arczu Bertának kezét nyujtá, s Kohányi Berta a legnagyobb elfogultsággal fogott kezet a teljesen elvesztettnek hitt s ily csudás uton ismét feltalált szeretett férfiával.

Ternyeynek első gondja volt a kedves halottat

másul veszi és megadja magát; ha valótlanok, megczáfolja; ha pedig nem egyebek azok ártatlan elmeélnél, vagy jót nevet rajtuk, vagy mint nem sikrülteket megsajnálja: de sohasem indignálódik miattuk, még kevésbé árulja el magát. Ez utóbbi mindig némi lelki erélytelenséget és mondjuk ki őszintén, szellemi kiskoruságot árul el. Megvalljuk, hogy mi, akik épen túludvariasságunkért és gyöngédségünkért nem egyszer interpelláltattunk már rövid működésünk óta, lelkünkből sajnáljuk, hogy alkalom nyilt e felszólalásra.

✕ **A nyiregyházi nöegylet** ma délután 3 órakor közgyülést tart, melynek részleteiről jövő alkalommal bővebben szólandunk.

✕ **Az egészségre és kedélyre** oly igen jótékonyan ható fák és azok virága kissé több figyelmet érdemelnének, mint amennyit Nyiregyháza város utczáin naponkint kénytelenek vagyunk tapasztalni. A gyermekek ugyanis uton-utfélen széltére verik az oly kellemes illatot árasztó akáczvirágokat; és nincs aki rendre utasitaná őket. Nem kárhoztatjuk a hatósági közegeket, mint akik ezer, meg ezer felé el vannak foglalva. E tekintetben maga a nagyközönség is fenntarthatná a rendet, a pajkos gyermekek rendre utasittatása által. Erre mindenki feljogositva van. A tanitó urak szintén megakadályoztathatnák e rakonczátlanságokat. Ajánljuk ez ártatlan s kedves virágokat és fákat a nagyközönség ellenőrző figyelmébe.

♧ **A nyiregyházi polgári olvasó-egylet**, közelebbi gyülésében elhatározta, hogy házát, melyben eddig elhelyezkedve volt, a kebelében alakult házvásárló-egyletnek, tulajdonába visszabocsátja. Mint halljuk már az átkebelezés iránti lépések is megtétettek. Az olvasó-egylet pedig, a nemes csizmadia czéh házát bérelte ki, hová folyó évi Szent-Mihály napján már be is fog vonulni.

✕ **A balkányi községkutban** talált férfihullában, mint halljuk egy bécsi kereskedőház utazó ügynökére ismertek utólagosan. Az embertelen tett elkövetésével egy károlyi fuvaros erősen gyanusittatik, aki ellen a vizsgálat már folyamatba is tétetett.

Ц **Szathmáry Károly szinigazgató**, mint biztos forrásból tudjuk, társulatával Nagy-Kállóból Ungvárra megy át. Igazgató és tagok hálás elismeréssel s kedves emlékekkel távoznak a lelkes város kebeléből, hol kilencz héten át, folyvást a legmelegebb pártolásban részesültek. N.-Kálló művelt közönsége, ezuttal is fényes tanujelét adta hazafias érzületének, mely oly gyakran és oly sok téren nyilatkozik. Az elismerés koszorujából azonban, Kállay Ákosné őnagyságának kell hogy nyujtsuk a legszebb virágot, mely őt valóban jogosan megilleti. Széles befolyásával s egyéni kedvességével mindent elkövetett, hogy Szathmáry Károly számos tagból álló társulata minden baj és akadály nélkül folytathassa különben is nehéz és rögös utát. Sok ily lelkes és tevékeny barátnőt kivánunk a hazai szinművészetnek!

** **A „Tiszavidék“** közelebbi számában, egy ujdonság vonta magára figyelmünket, melyet, a „T. V.“ irányában elfoglalt neutralis álláspontunk daczára sem hallgathatunk el. A nevezett lap ugyanis, megtámadja Nyiregyháza város hatóságát, hogy miért nem fordit több gondot a „Széchenyi-liget“-re? holott ő már többször felszólalt e tárgyban. Ha a „T. V.“, mint a világgal elhitetni akarja, csakugyan Szabolcsmegye érdekeit képviseli, tudnia kellene, hogy a városi képviseleti gyülés e tekintetben már határozott is; amennyiben ezévi május 15 iki gyüléséből, Draskóczy Sámuel ur elnöklete alatt, Kegly Gusztáv és Kralovánszky Mór urakat küldte ki a „Széchenyi-liget“-ben épitendő restauratio iránti javaslat elkészitésére. Nagy baj, ha egy lap, mely magát helyi lapnak nevezi, csak ennyire respectálja azon hely érdekeit. Különben a „T. V.“ csak maga tudhatja, hogy minő érdekeket képvisel; miután még a megjelenési hely sincs benne kitéve. Nem ártana, ha az ily félvállu vállalat, mely csak a viszonyokkal ismeretlen közönséget misztifikálja, s a hasonló vállalatok hitelét rontja, félrevonulna. Legyen meggyőződve a „T. V.“, hogy Cicero nem „pro domo sua“, hanem magasabb indokból beszél: különben gyakrabban foglalkoznánk a „Tiszavidék“-kel.

✝ **A nagy-kállói sétatérre** kioszkot terveznek, melynek első megpenditésekor rögtön 90 frt gyült be. Üdvösebbre is lehetne ugyan forditani a megtakaritott filléreket; de ha már annyira rabjai vagyunk a modern művelődésnek s oly igen vágyunk a szép és kényelem után: a nagy-kállóiak e törekvése, mindenesetre csak a szép iránti érzék figyelmet keltő fejlődését jelzi.

= **Az Oross és Napkor** közti főközlekedési utat, mely oly rosz karban van, hogy egy 24 órai esés után, az üres szekér is elakad rajta, ajánljuk az illető hatóság figyelmébe. Bizony ideje volna már, ha az angolok anyagi jólétének „ábécze“-jét, hogy t. i „az idő pénz,“ mi is megtanulnánk. De ugylátszik, hogy még mindig „fontolva haladunk.“ Nem akarjuk átlátni a közlekedési és országutak fontos befolyását az anyagi jólétre, ami pedig elvitázhatlan. A jó uttal meggazdálkodjuk a nappalnak legalább egyharmadát. A jó ut nem csigázza le igás jószágainkat; nem rongálja járműveinket. Söt még az erkölcsi életre is jó irányban hat a jó ut; amennyiben népünknek nem kellene a káromkodáshoz folyamodnia lovai biztatásánál. Tagadhatlan, hogy e tekintetben a hiba nem épen a közigazgatási közegekben, hanem a közmunka teljesités rendszerében is van. Első helyen tehát ezen kellene segiteni.

✕ **A nyiregyházi göz- és kádfürdö**-részvénytársulat Kralovánszky Mór id. elnöklete mellett ma d. e. 10 órakor tartá alakuló közgyülését, melyen a társulat megalakulása kimondatván, határoztatott, hogy: a már aláirt 105 db 100 forintos részvényhez még 95 azonnal kibocsáttatik, 100 részvény pedig további intézkedésig fenntartatik. A befizetések egy-egy db. részvény után havonkint 5 frtjával történnék mindaddig, mig az épitkezés megkezdetik; ezidöponttól azonban a további havi befizetés 10 frtra emeltetik. Ugyan e gyülésben az egyleti tisztviselők is megválasztattak. Elnök lett Kralovánszky Mór, pénztárnok Domján Sámuel, jegyző Riszdorfer János.

✝ **Müller Lajos** tánczt anitó tegnap este tartá próbatánczvigalmát szépszámu tanitványai részére. A folytonos esőzés daczára a szülők gyermekeikkel kivétel nélkül mind megjelentek s örömmel győződtek meg a tanitás eredményének szép sikeréről.

⚒ **A sóstói vendéglös krétája ellen,** lapunk közelebbi számában megjelent ujdonsági czikkünket, az illető vendéglős, beküldött igazoló soraiban, alaptalan vádnak kereszteli; czáfolatul azt hozván fel, hogy ő a főpinczér botrányig menő merészségéről mit sem tud. Nem tud pedig azért, mert őt erre senkisem figyelmeztette. Ez nem mentség; legalább a létezhető bajt egyátalában nem czáfolja meg. A vendéglős ur igen jól tudja, hogy az a vendég, aki a Sóstón sört, vagy bort iszik, 5 vagy 10 krajczárért nem fog iskolás gyermekként, a mesterhez szaladni; hanem kifizeti és távozik. Nehányszor el is hallgatja a pinczér kapzsiságát. De ha látja, hogy a fosztogatás egész rendszeresen folytattatik: annak megakadályoztatása végett, oly organumhoz fordul, mint például a sajtó, melynek nemcsak jogában, desőt kötelességében áll az ily panaszoknak tért engedni. Igy történt jelen esetben is. Különben a vendéglős ur, maga is beismeri czáfolatában, hogy a palaczkos sört csakugyan 25 krért veszi és 36 krért adja. Etekintetben tehát az ujdonsági czikk nem túlzott. De meg a neheztelt ujdonsági czikk megrovása átalános volt; a sört csak például emelte ki, mint amelynek gyári ára mindenki előtt tudva van. A boroknál és savanyu vizeknél szintén érezhető volt a dupla kréta. A panaszolt czikk szerződésre is hivatkozott, mely a vendéglősnek, az italok árának megszabásánál kötelező irányt ad. Az igazoló sorok azonban e szerződésről mélyen hallgatnak. Ami pedig a vendéglős ur beküldött hosszas számtételét illeti, arranézve épen a „Dréher-féle“ sörre vonatkozó, lapunk közelebbi számában közlött hirdetménynyel felelünk, melyből eléggé kiviláglik, hogy mennyiben lehet a sóstói vendéglősnek 1 palaczk sör. Megjegyezzük még, hogy megrovásunk épen nem volt sem alaptalan, sem fölösleges, mit a vendéglős ur maga is belátva, mindent elkövetett, hogy a bajon gyökeresen segitve legyen, amennyiben a főpinczért, ki ellen átalános volt a panasz, eltávolitá; az ételek és italok mindeki által megtekinthető árszabás mellett szolgáltatnak ki és pedig, mint halljuk, a közönség teljes megelégedésére. Ugy látszik, hogy mig a nagy közönség elég hangosan nyilvánult elégedetlenségét az illetők figyelemre sem méltatták, addig a hirlapi felszólalás egész visszatetszést idézett elő. Mi azonban ezzel mit sem törődünk; csak a nagy közönségnek tehessünk felszólalásaink által, hasznos szolgálatot.

KÖZGAZDÁSZAT.

Közgazdászati tanulmányok.

I.

A mezőgazdaság, a mezei ipar okszerü vezetéséhez és míveléséhez számtalan egyes tudomány-ág és ismeret szükségeltetik, melyek nélkül a mezőgazdaságtan puszta mese, s a gazda müködése csak tapogatózás.

Ilyenek a többi közt: a természettudományok, a vegytan, állattan, földtan, növénytan, erdészet, kertészet, statisztika, erőműtan, épitészet stb., melyek mind fontos tényezői a mezőgazdászatnak.

E tényezőkkel, a mezőgazdaságnak e segédtanaival, illetőleg ezeknek a mezei ipar okszerü mivelésére hathatósan befolyó részeivel szándékozom e lapok olvasóit röviden, de lehető kimeritően megismertetni.

Lássuk először is, mint a mezőgazdaságnak legfontosabb, és leglényegesebb részét tevőt, a természettudományok befolyását a mezei iparra.

Köztudomásu dolog, hogy a mezei ipar gyakorlásához szükséges legelső tényezőket, a természeti testek és erők nyujtják. Ezek az alap és az anyag.

Igen természetes tehát, hogy a gazda alaposan ismerje azon anyagokat és erőket, melyek neki lehetővé teszik a mezőiparüzést, mintszintén ama törvényeket, mleyek a természet működését szabályozzák.

A meződazdának mindenekelőtt ismernie kell a földet, melyet mivel, s melybe erejének és pénzének egyrészét fekteti: hogy abból, minél értékesebb növényi és állati terményeket állithasson elő. Az okszerü és sikeres földmíveléshez tehát szükséges, hogy a gazda ismerje a talajt, illetőleg annak tulajdonságait.

Ez ismeret nyujt tudomást a föld termő képességéről és értékéről, ezek pedig irányt a mezőiparüzésnek.

Mindezeket ismét, csak a talaj vegy- és természettani tulajdonságainak, erőinek és sajátságainak, a természettudományokra fektetett s ezek által kifejtett ismeret segélyével lehet elérni.

A mezőgazdának két feladatot kell megoldani, hogy a gazdaságba fektetett tőke és munkaerő megfelelően kamatozzék. Tudniillik értékes növényeket kell termelnie, s hasznos és szintén értékes állatokat produkálnia.

E kettős czél eléréséhez okvetlen szükséges, hogy a lehető szép és jó minőségben termelendő növények és állatok tulajdonait és sajátságait alaposan ismerje: különben a szerves testek termőképességi és kifejlődési föltételeiről soha sem birand fogalommal.

---

megtekinteni s miután az oly szerencsétlen véget ért, jobb sorsra érdemes teremtés átszellemült arczára egy forró csókot nyomott, pár könyüt törült le szemeiből és sietett a drága hulla elszállitása iránt a szükséges lépéseket megtenni.

Nyirpataky Irma hullája a legnagyobb egyszerüséggel tétetett le a családi sirboltba atyja és anyja mellé.

Ternyey épen neje hátrahagyott levelét olvasta, midőn Kohányi Berta távsürgönye megérkezett.

Tudtam, hogy ez be fog következni. Szegény jó Irma! Mennyivel jobb lett volna mindhármunkra nézve, ha soha fel nem kelsz vala betegágyadból. Magaddal vitted volna a drága titkot sirodba; s nem kellett volna öngyilkosnak lenned.

E szavakkal tette le a távsürgönyt Ternyey.

A levél, melyet a megtört szivü nő férjéhez irt, következőkép hangzott:

„Kepves Lajos!

Midőn e sorokat olvasod, én már akkor utban leszek az örökkévalóság felé.

A gondviselés, mely lépteinket vezérli és sorsunkat intézi, nem engedte, hogy egy gyenge lényért két nagy lélek, két nemes sziv sokáig szenvedjen. Én nem akartam azt, hogy te és Berta boldogtalanok legyetek én miattam. Ha lehet e tekintetben vétkem, csakis annyiban lehet, hogy előbb be nem láttam szivedbe és oly nagy gonddal őrzött titkodba. Lehetne okom a szemrehányásra is: de nem teszem: mert tudom, hogy amit érttem és boldogult apámért tettél, nem anyagi haszonért, nem önzésből tetted. Ismerem a hálát, mit apám iránt tápláltál szivedben. Ez az, ami előttem teljesen fölment azon szép bünnek vádja alól, mit ellenem elkövettél, midőn az oltárhoz vezettél.

Azt gondoltad, hogy elég erős leszesz, elfojtani szived első és igaz szerelmét s engem barátságod is boldogitand.

Tévedtél, de e tévedés nem válik szégyenedre.

Nem tudtad elleplezni előlem szived őrzött titkát. Oh! mert én szerettelek. Nem lehet a férj szive oly mély, hogy a szerető nő lelke annak fenekére ne lásson. Én beláttam szived mélyébe és nem nyugodtam, mig rejtett fájdalmadnak okát fel nem fedeztem.

Emlékezhetel, midőn asztalfiókod kulcsa elveszett. Te igen nyugtalan voltál miatta. Két hét mulva megtaláltad ugyan a kulcsot; de már akkor én mindent tudtam. Ez időtől fogva zárkozott és szórakozott lettem. Te ezt észrevetted. Tudakozódtál bajom felől. Én kitérőleg feleltem. Ekkor határoztam el magamat a lépésre, melyet már megtettem.

A titokkal egyszerre jutottam a mérget tartalmazó üvegecske birtokába is Berta levelei gyanittatni engedték, hogy e kis üvegecskét azért őrzöd, hogy ha netalán titkodat megtudnám, véget vess vele életednek. Te nem jöhettél a gondolatra, hogy én a kis üveget egy mással kicseréltem. Téged megnyugtathatott puszta látása az üvegnek.

De mielőtt a nagy elhatározás végrehajtásához fogtam volna, meg akartam ismerni személyesen is Bertát. Felmentem tehát Pestre. Bertát meglátva, s vele beszélve: csak fokozódott bátorságom. Ő valódi angyal.

Most tehát, miután mindent tudsz, nincs egyéb mondani valóm, minthogy: boldogitsd Bertát.

Legyetek oly boldogok, mint én vagyok, aki titeket boldogokká tettelek.

Hiszem, hogy Isten megbocsátja e bünömet, melynek indoka oly nemes és tiszta volt. Végrendeletemet fogadjátok el: mert különben a sirban sem lenne nyugtom.

Isten veletek! Irma.“

* * *

A végrendelet szerént, Nyirpataky Irma összes vagyonát Kohányi Bertának hagyományozta, aki azonban csak azért fogadta el a végrendeletet, hogy az abban foglalt vagyonból, a boldogult nevére, több jótékonyczélu alapitványokat tegyen.

Ternyey és Kohányi Berta, Nyirpataky Irma halála után egy évre, férj és nő lettek.

Nyirpataky Irma halálának évnapját, minden évben pontosan megülte a boldog pár.

Öt év mulva, egy 4 éves szőke kis leányka társaságában ment Ternyey és Berta az udvari kápolnába, mely alatt a kedves halott pihent. A kis Irma, igy hivták a szőke leánykát, egy drága mirtusz-koszorut vitt karján.

A három szép lélek, kiket a sors oly csudásan rokonitott össze, kétségkivül boldogok voltak. Nyirpataky Irma ott fennt az égben, a dicsőültek hazájában; Ternyey Lajos és Kohányi Berta a családi tüzhelynél.

Mindhárman megérdemelték a boldogságot.

Ternyey és Berta feláldozták szerelmüket Nyirpataky Irmáért és atyjáért; Nyirpataky Irma meghalt Ternyey és Berta boldogságáért.

Melyik volt jobb?

Kmethy István.

E tekintetben ismét csak a természettudományokhoz kell fordulni.

Senki sincs az életben a természet erőire és adományaira utalva oly mérvben, mint a mezőgazda.

Az időjárás képezi a naptárt, melyhez a mezőgazdának alkalmazkodnia kell működéseiben.

Az eső és aszály, a napfény és boru, hideg és meleg, hó és fagy, dér és jég, a hold és csillagok, a lég és viz, a szél és csend, az apály és dagály, mind fontos tényezők a mezei iparűző életében. Hol egyik, hol másik szövetkezik a gazda ellen, melyekkel egymásután kell megküzdenie.

De e küzdéseket könnyükké teszi a természettudományok utmutatása.

Nagy haladást tettek s roppant lendületet adtak a természettudományok az összes iparágaknak.

Uj erők állottak a mezőgazda szolgálatába, melyek megkönnyebbitették a termelést; olcsóbbá és biztosabbá tévén azt.

Ott van a mezőiparra alkazott gőzerő s a mesterséges trágyaszerek, melyek egészen uj korszakot képeztek a földmívelés fejlődési processusában.

A természet ama csodás működése, mely által a testeknek életet ad s azokat fentartja, senkit sem érdekel inkább, mint a mezőgazdát.

A mezőgazdának tudnia kell: melyek alapföltételei a szerves testek létezésének; ismernie kell a növények és állatok eledeleül szolgáló anyagokat s a szerves testek fejlődését, és szaporulatát elősegitő viszonyokat. Tudni kell azon átalakulás változatait, melyeken a por, a föld átmegy, mig a növények s ezek közvetitése által az állatok számára nemes táppá válik. Ismernie kell a vegetationak titkos működését, a földben, növényekben és állatokban; valamint a növényeknél és állatoknál időnkint előforduló kórok szülőokait: hogy a szükséges tápot idejekorán megadhassa; s terményeitől és marháitól a jelentkező bajokat jókor eltávolithassa.

Kell-e mondanom, hogy mindezekre ismét csak a természettudományok tanitják meg a gazdát?

Igen. A természettudományok tanitják meg a gazdát: földjeinek okszerü mívelésére, helyes javitására és használására. A természettudományokból meritett ismeretek nyomán itélheti csak meg a gazda az éghajlatnak és légtüneteknek befolyását a termelésre, és tudhatja ellensulyozni az éghajlat és időjárásnak a növényi és állati életrei káros befolyását.

Kötetekre menő munkát lehetne irni a természettudományoknak a mezei iparrai előnyös és hasznos befolyásáról.

Vegyük például csak az éghajlatot. Mily fontos ez a talaj termékenységére s az állatok fejlődésére. Sokszor egész országok gazdasága tönkre megy, az éghajlat kedvezőtlensége miatt.

A mezőgazdának tehát folyvást figyelemmel kell kisérni az éghajlat változásait, melyek az aszály, vizár és a légáramlásoktól nagymérvben függenek. Csak igy határozhatja meg azután a gazda: a termesztendő növények nemét, a mívelési módot, a tenyésztendő állatok faját, czélját; szóval a gazdálkodási rendszert.

Tanulmányozzuk tehát a természettudományokat, s kövessük azok tanácsát: hogy mezőiparunk minélinkább felvirágozzék s ezáltal anyagi jólétünk elősegittessék.

—sz.—

— **A tiszaszabályozási felügyelőség,** mely eddig Budán a Ferdinánd-utczában 142 sz a volt elhelyezve, augusztus hó elején Pestre költözik át, a közlekedési és közmunka-miniszterium hivatal helyiségeinek épületébe.

— Az országos képviselőház, legközelebb élénken foglalkozott a közlekedési ügyekkel. Jelesen, a fiumei kikötő kiépitése, a zólyom-beszterczebányai vasutról, a horvát-szlavon államutakra szükséges pöthitelről és a horvátországi utak és csatornák 1869-ki költségeinek megtérítéséről szóló törvényjavaslatok vétettek tárgyalás alá. A fiumei kikötő kiépitéséről szóló törv.javaslaton kivül a többi vita nélkül elfogadtatott. De a fiumei kikötő igen élénk eszmecserére adott alkalmat. Széll Kálmán előadó a központi bizottság e törvényjavaslatát általánosságban, elfogadtatni ajánlja a részletes tárgyalás alapjául, ami hosszas vita után, melyben Mátyus Arisztid, Váradi Gábor, Horn Ede, Irányi Dániel, Kerkápolyi Károly és Simonyi Ernő vettek részt, részleteiben is elfogadtatott.

— **A tiszavidéki vasuttársaság,** miután az erősen növekvő gabnakivitel, a forgalmi eszközök szaporitását halaszthatlanná teszi, közelebbi választmányi ülésében elhatározta 3 mozdony és 170 teherszállitó kocsi rögtöni beszerzését. A költségek egyelőre a társaság rendelkezése alatt álló alapokból fognak fedeztetni.

— **Érték- és váltó-árfolyam** a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén junius 10-én. 1871. 5% metalliques 59. 5% metalliques május és nov. eső kamattal 59. 5% nemzeti kölcsön 68.90 1860-iki államkölcsön 99.15. Bankrészvények 785. Hitelrészvények 278.30. London 123.80. Ezüst 121.20. Cs. kir. arany 588 Napoleon'dor 993.

— Az 1871-ki junius 10-ki linczi lottohuzás számai: **69. 87. 44. 50. 84.**

Forgalmi kimutatás

a szabolcsmegyei takarékpénztár-egylet 1871. évi máj. haváról.

Bevétel:

1871. april 31-ről áthozott készpénz	9091.96
6% betét	27020.56
5% betét	25761.99
Visszafizetett váltók	157260.—
Leszámitolási kamat	3646.47
Kezelési díj	1222.97
Nyomtatvány-díj	909.17
Könyvecske-díj	1.50
Részvényátirási-díj	1.—
Késedelmi kamat	190.69
Hazai pénzintézeteknél elhelyezett tőke	5000.—
" " " kamat	280.19
Összeg	230386.50

Kiadás:

6% visszafizetett betét	8979.06
6% folyó kamat	1.99
5% visszafizetett betét	24397.39
5% folyó kamat	160.78
Váltókra	177858.—
Tisztfizetés	266.66
Költség	309.38
Napibiztosi díj	25.—
Osztalék	555.—
Törvénykezési előleg	400.—
Pénztár-maradvány 1871. május 31-én	17433.24
Összeg	230386.50

Kátay Károly 2-od könyvvezető. **Ferenczy Gyula** könyvvezető.

Felelős szerkesztő: **K. Kmethy István.**

HIRDETÉSEK.

Ad 1289. 1871. **Haszonbéri hirdetmény.**

Szabad és kiváltságolt **Nyiregyháza** város részéről ezennel közhiré tétetik, hogy az érintett városnak tulajdonát képező ugyanottani vendéglők, korcsmák, szél-, vizi- és szárazmalmok, valamint vásárvám a folyó évi junius 26-án és utánna több napokon, az ottani városházi nagy teremben tartandó nyilvános árverés utján, az ezen évi Szent Mihály naptól számitandó 6 évi haszonbérbe ki fognak adatni.

Ezen bérbe adáson a vállalkozni kivánok, azon kijelentés mellett hivatnak meg: hogy magukat, a kikiáltási árral szolgáló eddigi haszonbérek évi összegéhez mért, s fele részében az első évnegyedi beljárulatba betudandó, másik felében pedig a bérlet végeig biztositekul szolgálandó 50% bánompénzzel lássák el.

Az e tárgyu kikiáltási árak következők:

1) Az épitkezés miatt most egyelőre csak 1 évre kiadandó belső régi nagyvendéglőre nézve	5477.
2) Vasuti vendéglőnél	852.
3) Huszár vendéglőnél	2500.
4) Csillag nevü vendéglőnél	2500.
5) Szent-Mihály-utczai korcsmára nézve	2000.
6) Morgó-Medve korcsmánál	1850.
7) Sörfőzőcsarnál	1600.
8) Háromrózsa korcsmánál	1602.
9) Szarvas czimü korcsmára nézve	2000.
10) Czédulaházuál korcsmára nézve	851.
11) Nagy Czerkesi külső korcsmára nézve	520.
12) Czédulaházi külső korcsmára nézve	476.
13) Központ korcsmánál	2156.
14) Orosz-utczai korcsmára nézve	1551.
15) Orosz-utczai korcsmánál	801.
16) Selyem-utczai korcsmára nézve	1320.
17) Nagy-Kállói-utczai korcsmára nézve	1000.
18) Zöldági korcsmára nézve	700.
19) Szarvas-utczai korcsmánál	581.
20) Pazonyi-utczai belső korcsmánál	1000.
21) Ó-téri belső korcsmára nézve	1000.
22) A Sörházmál	2461.
23) A Sóchenyi ligeti és levelleri malató helyekre nézve épitkezés után fog bérbe adási intézkedés tétetni.	800.
24) Szőlőmalomnál	300.
25) Vizimalomnál	950.
26) Ér alatti három keringő szárazmalomnál	736.
27) Katona kórházi 2 keringőjü szárazmalom	816.
28) Bazatéri 2 keringős szárazmalomra nézve	701.
29) Orosz-utczai 2 keringős szárazmalom	1330.
30) Pazonyi-utczai 3 keringőjü szárazmalom	1367.
31) Keleti 3 keringős szárazmalomra nézve	840.
32) Zöldági 2 keringős szárazmalomnál	651.
33) Nagy-Czerkesi 2 keringős szárazmalom	900.
34) Kis-Czerkesi 2 keringőjü szárazmalom	
35) Ujteleki kettő 2 keringős szárazmalomra nézve épitkezés után fog intézkedés tétetni.	
36) Vásárvámra nézve	4097.

Mindezekre vonatkozólag az árverési feltételek a város irodájában megtekinthetők. Kelt Nyiregyházán, május 15-én. 1871.

Egy eladó zongora van **Martinyi József** tanárnál.

Nyiregyházán alulirott saját bolthelyiségét, valamint a N.-Kállói-utczára nyiló 3négyszegöl nagyságu boltot, folyó évi Szent-Mihály naptól bérbeadja.

Kovács Soma.

(25) 1—1

HIRDETMÉNY.

A nyiregyház-nagy-kállói országos utvonal egyrészének folytatólagos kiépitése iránt folyó évi juniushó 30-ik napjának d. e. 10 órájában, Nyiregyháza város házánál árlejtés fog tartatni; melyre a vállalkozni kivánók azzal hivatnak meg: hogy az árlejtési feltételek valamint az utépitési terv és költségvetés a megyei főjegyzői hivatalnál N.-Kállóban megtekinthetők s ugyanott 29-ig zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

Előleges tájékozásul annyi itt is megjegyeztetik: hogy az épitési költség 80.000 frttal van előirányozva.

Kelt Nagy-Faluban, 1871. május 31.

(23) 3—2 **Bónis Barnabás,** elsőalispán.

KINDLOVITS ANNA

okleveles

szülésznő

ajánlja magát a t. cz közönség figyelmébe.

Lakik: Vizi-utcza 272. sz. a.

(24) 3—1

Nyomatta s kiadja Dobay Sándor.